

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Α. ΚΟΥΤΡΑΣ

Ο Καθηγητής Δημήτριος Α. Κούτρας γεννήθηκε στην Αθήνα το 1930. Το 1949 απεφοίτησε από το Κολέγιο Αθηνών με "Άριστα" και το ίδιο έτος ήρθε πρώτος μεταξύ υπερχιλίων υποψηφίων στις εισαγωγικές εξετάσεις για την Ιατρική Σχολή Αθηνών, στην οποία φοίτησε μέχρι το 1955 οπότε και έλαβε το πτυχίο της Ιατρικής. Απ' το 1955 μέχρι το 1959 εργάσθηκε στη Θεραπευτική Κλινική του Παν/μίου Αθηνών – στο Νοσοκομείο Αλεξάνδρα. Το 1959 μέχρι το 1961 εργάσθηκε στο Dt of Medicine, Western Infirmary Glasgow, αρχικά ως υπότροφος του Βρετανικού Συμβουλίου και εν συνεχεία ως Λέκτορας. Επανήλθε το 1961 στη Θεραπευτική Κλινική, όπου και παρέμεινε ως το τέλος της ενεργού ακαδημαϊκής του θητείας, εκτός απ' τη διετία 1963-1964 οπότε εργάσθηκε ως Επισκέπτης Επιστήμων στο National Institutes of Health Bethesda, Md. USA.

Το 1958 ανακηρύχθηκε Διδάκτορας της Ιατρικής Σχολής του Παν/μίου Αθηνών και το 1964-65 έλαβε τον τίτλο του Υφηγητή του Πανεπιστημίου. Από το 1964 έως το 1976 υπηρέτησε ως Δ/ντής της Θυρεοειδικής Μονάδας του Νοσοκομείου "Αλεξάνδρα", από το 1976 έως 1986 ως Επίκουρος Καθηγητής, από το 1986 έως το 1990 ως Αναπληρωτής Καθηγητής και τέλος το 1990 εξελέγη Καθηγητής. Από το 1994 μέχρι το 1997 υπηρέτησε ως Καθηγητής Διευθυντής της Θεραπευτικής Κλινικής στο Νοσοκομείο "Αλεξάνδρα" και το 1998 έλαβε τον τίτλο του Ομότιμου Καθηγητή της Ιατρικής. Το 1990 ίδρυσε και διηύθυνε την Ενδοκρινολογική Μονάδα του Πανεπιστημίου Αθηνών στο "Ευγενίδειο" Θεραπευτήριο, από όπου παραιτήθηκε την 1η Ιανουαρίου 2003 και παρέμεινε ως επίτιμος Σύμβουλος Ιατρός.

Το επιστημονικό του έργο ήταν αφιερωμένο στη μελέτη της Φυσιολογίας και των Νόσων του Θυρεοειδούς. Στη Γλασκόβη το 1959-61 – σε συνεργασία με του Καθηγητές E. Wayne, J. Crooks WD Alexander – ασχολήθηκε με τη μελέτη του μεταβολισμού του Ιωδίου, συγκεκριμένα με την απόλυτη θυρεοειδική πρόσληψη και τα επίπεδα πλάσματος Ιωδίου. Από τις μελέτες του διαπιστώθηκε ότι, ακόμη και στη Γλασκόβη, πολλές περιπτώσεις φαινομενικά σποραδικής απλής βρογχοκήλης σχετίζονταν με ιωδιοπενία. Σε συνεργασία με τον Καθηγητή WW Buchanan μελέτησε επίσης την αυτοάνοση θυρεοειδίτιδα και έδειξε για πρώτη φορά ότι φυσιολογικά άτομα με ασθενώς θετικά αυτοαντισώματα είχαν λανθάνουσες διαταραχές της θυρεοειδικής λειτουργίας. Τέλος το 1964,

δημοσίευσε από κοινού με τους παραπάνω καθηγητές το βιβλίο *Clinical Aspects of Iodine Metabolism*.

Επιστρέφοντας στην Ελλάδα μελέτησε την Ενδημική Βρογχοκήλη στη χώρα μας σε συνεργασία με τους Β. Μαλάμο, Γ. Ρηγόπουλο κ.α. Οι μελέτες έδειξαν ότι η ενδημική βρογχοκήλη στην Ελλάδα οφείλονταν στην ιωδιοπενία. Ωστόσο, στις περιοχές με ενδημική βρογχοκήλη δεν βρέθηκαν αξιόλογες διαφορές ως προς την ιωδιοπενία μεταξύ των βρογχοκηλοπαθών και μη κατοίκων.

Οι πιο πρόσφατες δημοσιεύσεις του καλύπτουν ποικίλες πλευρές της Κλινικής Θυρεοειδολογίας μεταξύ άλλων τη θεραπεία της απλής βρογχοκήλης και του υπερπαθυρεοειδισμού. Το 1983 σε συνεργασία με τους ΜΑ Μπούκη, Γ. Πιπερίκο, Α. Σουβατζόγλου κ.α. έδειξε ότι χορήγηση ιωδίου στους κατοίκους περιοχών ενδημικής βρογχοκήλης, είχε ως αποτέλεσμα την εμφάνιση αντιθυρεοειδικών αυτοαντισωμάτων στους μισούς περίπου κατοίκους. Αυτή ήταν μια από τις πρώτες δημοσιεύσεις που έδειξαν την επίδραση του ιωδίου στην θυρεοειδική αυτοανοσία και η οποία είχε σημαντική διεθνή απήχηση. Πιο πρόσφατες μελέτες του (σε συνεργασία με τους Α. Δούφα, Μ.Α. Μπούκη, Γ. Μαστοράκο, Μ. Αλεβιζάκη κ.ά.) έδειξαν ότι η ιωδιοπενία είναι πλέον σπάνια στην Ελλάδα και ότι τα 2/3 των ατόμων με απλή βρογχοκήλη έχουν στον ορό τους αντιθυρεοειδικά αυτοαντισώματα και – ως ομάδα – αυξημένα επίπεδα TSH. Τα τελευταία χρόνια σημαντικές μελέτες σε συνεργασία με του Ι. Λεκάκη, Μ. Αλεβιζάκη, Χ. Παπαμιχαήλ, Γ. Μιχαλοπούλου κ.ά. έδειξαν ότι ο πολύ ήπιος υποκλινικός υποθυρεοειδισμός πιθανότατα συνοδεύεται από μεταβολικές και καρδιαγγειακές επιπλοκές. Οι μελέτες αυτές είχαν επίσης σημαντική διεθνή απήχηση.

Ο Καθηγητής Κούτρας έχει δημοσιεύσει μέχρι τώρα 210 ξενόγλωσσες εργασίες. Στις δημοσιεύσεις του περιλαμβάνονται κεφάλαια στα βιβλία Werner and Ingbar, "The Thyroid" με θέμα "Non toxic goiter, endemic" (1971), και 3 κεφάλαια στο Stanbury and Hetzel "Endemic Goiter and Endemic Cretinism", John Wiley and Sons (1980). Επίσης σχόλια, γράμματα στη σύνταξη και 206 άρθρα στην Ελληνική μεταξύ των οποίων τρία βιβλία: "Εισαγωγή στην Ενδοκρινολογία", "Βασική Ενδοκρινολογία" και το εκλαϊκευμένο "Εσείς και ο Θυρεοειδής σας".

Μέχρι το 2000 υπήρχαν στην διεθνή βιβλιογραφία > 4000 αναφορές στο επιστημονικό του έργο. Είναι μέλος πολλών Ελληνικών και διεθνών Επιστημονικών Εταιριών και Ενώσεων. Ο Καθηγητής Κούτρας ήταν ενεργά παρών στις διεθνείς και τοπικές Επιστημονικές συναντήσεις, πάντα με επιμέλεια, ενθουσιασμό και ευσυνειδησία. Κοινή διαπίστωση όσων συνεργάστηκαν μαζί του, και υπήρξαν πολλοί, ήταν η ευχαρίστηση και η γνώση που αντλούσε κανείς από την επαφή αυτή. Ο Καθηγητής κ. Κούτρας δίδασκε με λιτότητα χωρίς να παραγνωρίζει την ουσία, και είχε μια θαυμαστή ικανότητα να διακρίνει τα κενά στις υπάρχουσες γνώσεις, ιδιότητα που τον βοηθούσε να σχεδιάζει και διεκπεραιώνει με επιτυχία την κλινική έρευνα, τοποθετώντας νέους ορίζοντες.

Το 2003 τιμήθηκε από την Ευρωπαϊκή Θυρεοειδική Εταιρεία με το ιδιαίτερα τιμητικό Βραβείο "Lizzynski", το οποίο απονέμεται σε προσωπικότητες που έχουν συνεισφέρει σημαντικά στην πρόοδο της Θυρεοειδολογίας στον Ευρωπαϊκό χώρο.

Αθήνα Μάιος 2006

Μαρία Αλεβιζάκη

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Ενδοκρινολογίας
Θεραπευτική Κλινική, ΓΝΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ,
Ενδοκρινολογική Μονάδα Εθνικού Πανεπιστημίου
Ευγενίδειο Θεραπευτήριο